

«ТУРИЗМ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ»

Саме питання про «філософію туризму» потребує роз'яснення щодо її доцільності та обґрунтованості. Термін «філософія» може вживатися, коли за його допомогою певне об'єктне явище характеризується у його світоглядному, смислоутворювальному, а також ціннісному значенні.

Актуальність обраної теми полягає у тому, що туристична індустрія відіграє важливу роль в житті людини. А також, туризм дозволяє реалізувати людські цінності. Багато вчених замислюються: «Чому ж туризм, як невиробнича сфера привертає стільки уваги до себе?». Незважаючи на суперечки, фактом є те, що туризм традиційно працює на забезпечення людини повноцінним і раціональним відпочинком, тобто складає значну частину інфраструктури, але незаперечним є і той факт, що зараз туристична індустрія є багатогалузевим виробничим комплексом.

Туризм є серйозним поштовхом еволюції сучасної людини, розширення системи життєвих цінностей та збагачення всього її внутрішнього світу, а власне являє собою дієву сторону суспільної свідомості, взятої в сукупності всіх її форм. У ній виражається ставлення людини, суспільства до освіти, яка або задовольняє людину, або не задовольняє її.

Подорожі мали свої цілі, свою мотивацію. Були свої критерії: подорож, відпочинок, оздоровлення, духовний розвиток.

Туризм був розвинений з давна. Наприклад, Христофор Колумб відкрив Америку, хоча вважав, що знайшов коротший шлях до Індії. Раніше люди подорожували для того, щоб відкрити щось нове та вивчити весь світ.

В ХХ столітті з'явився ще один напрям – «віртуальна подорож», тому що почався швидко поширюватися та розвиватися інтернет.

Чимало мислителів минулого вважали, що саме прагнення до задоволення є мотивом всіх людських дій. Задоволення як таке, насолода, здатні представляти для індивіда цінність саму по собі та визначальним чином впливати на мотиви його вчинків. Пригодницький, екстремальний, карнавальний, фестивальний туризм здатний задовольнити ці людські потреби.

Туризм є ефективним засобом реалізації людських цінностей, насамперед, таких, як свобода, гідність, дружелюбність, щирість, толерантність тощо.

В залежності від наслідків міжлюдських контактів відбувається певна корекція ціннісних орієнтацій індивіда, перегляд власних уявлень про переваги чи вади «відмінного від твого» способу життя. Високого філософсько-гуманістичного значення в наслідок ціннісного опанування світом набуває формування комунікативної культури особистості, культури спілкування, взаємоповаги, взаємодії.

Проблема «людського виміру» туризму – гуманістична складова туризму в контексті «гуманітарного» повороту суспільства ХХ-ХХІ-го століття. Формування гуманістичного світогляду у професіоналів туристської справи.

ХХІ століття має стати часом «гуманітарного повороту», переходом від деструктивного типу цивілізації з її хижацьким ставленням до природи, ксенофобією, жорстким економічним та політичним суперництвом до її людиноорієнтованої моделі.

Специфіка соціального середовища в туризмі. Людина і довкілля (природне і урбанізоване) в туризмі. Роль рівня організації туризму. Світоглядні орієнтації людини, що включилися в систему туризму. Моральні вимоги, обмеження, приборкання людини в туристичній діяльності. Тимчасовість людських зв'язків у туризмі і проблема набуття відповідальності за встановлені контакти і підвищення толерантності як до членів туристської групи, до представників туристської індустрії, до місцевого населення.

В нашому житті в більшості подорожує молодь, в ХХІ столітті якщо людині є 17-28 років вона повинна не сидіти на одному місці, багато людей вважають це не правильним. І гріх не використати цю найщасливішу пору з максимальним задоволенням, краще, ніж подорожі, людство, мабуть, поки нічого не придумало. Ти повинний об'їздити всю свою країну, і побувати за кордоном, що найменше 4 країни. Так, зараз будуть такі слова як: «якщо людина немає за які копти їздити « або « не потрібно витрачати всій дорожній час на подорожі, краще створити сім'ю». У кожного своє бачення, але більша частина молоді хоче подорожувати, 87% прагнуть цього. Не головне мати великі копти, можна це робити економно, але у тебе буде багато чого цікавого, після такого ти не будеш шкодувати. Я вважаю, краще шкодувати за те що ти зробив, ніж те що ти втратив шанс.

Але є такі люди які вважають краще ціле життя заробляти гроші, будувати великі маєтки, збудувати сім'ю. Вони думають, що в старості, коли будуть на пенсії розпочнуть подорожувати. Однак, існує величезна прірва між тим, щоб мандрувати в молодості та в старості. Звичайно, це робити ніколи не пізно, але є дуже важлива різниця, про яку часто люди не замислюються.

Потрібно пам'ятати, що туризм відіграє важливу роль у пізнанні навколишнього середовища. Людям властиво подорожувати тому, що це одне з того справжнього, що залишилося у світі. Нас оточує величезна кількість брехні, і ми підсвідомо шукаємо те, у чому є хоча б зерно сьогодення і правди. Крім подорожей, це можна відчути за допомогою щирої любові. Тому й вона настільки потрібна практично всім. У поїздках, хоч і на короткий період, але відчувається мала ланка свободи, яка є також важливою складовою для кожної людини.

Література

1. Філософія туризму – туристична бібліотека [Електронний ресурс]
2. Гончарук (Чолач) Т.В., Джугла Н.В., Етнологічні інтенції осмислення українства у філософії Богдана Цимбалістого. // Психологія і педагогіка. – Тернопіль, 2018. - №1-2. – с 155-162.
3. Джугла Н. До питання Українського східного Обряду у рішеннях Замоїського скандалу 1720р. / Історія релігій в Україні. – Львів, «Логос», 2005. – с 210-215
4. Філософія: навч. посіб./ Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Шумка М.Л., - Тернопіль: підручники і посібники, 2016. – 416 с
5. URL: infotour.in.ua
6. Філософія туризму [Електронний ресурс] URL: tourlib.net/books
7. Горак Г. І. Екзистенціальність людського буття у природних вимірах та природнорекреаційні можливості туризму. Всеукраїнський круглий стіл «Філософія туризму». – К, 2002.
8. Зязюн І. А. Філософія туризмології. Туризм на порозі ХХІ століття: освіта, культура, екологія. – К, 1999.
9. http://tourlib.net/statti_ukr/nikolenko.htm
10. <https://studfiles.net/preview/5127905/page:2/>

СУЧАСНИЙ СВІТ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Питання вартості завжди є справою всіх людей і суспільства в цілому. Цінності - ця концепція показує важливість того чи іншого суб'єкта людських, соціальних і культурних явищ і видів діяльності. Цінності - особливий тип людської ідеологічної орієнтації, вираження в культурі про ідеали, мораль, добро і красу. Всі події та явища в природі, суспільстві та особистому житті розглядаються не тільки науково обґрунтованими теоріями, але й призмою власного ставлення до них. Питання вартості було розроблено в науці в різних галузях, таких як філософія, педагогіка, психологія, соціологія, культурологія, етнологія, етика, естетика.

Постановка проблеми - людські цінності набувають обертів у наш час. Вони є модераторами всієї людської поведінки і виступають як найважливіші критерії, стимули, інструменти для пошуку шляхів взаєморозуміння, гармонії та збереження на землі. Також вони формують людську культуру і лише потім формують національну і соціальну культуру. Проте така цінність не є специфічною - це не звіт про певні правила. Людська цінність не має відношення до певного періоду розвитку конкретної культури, конкретної етичної традиції. Саме це відрізняє цивілізацію і варварів. Тому перед сучасним світом і суспільством існують особливо важливі питання. Як правильно розподілити пріоритети в поточній ситуації. Чому суспільство почало зневажати людські цінності, які їм було дано.

Мета роботи - проаналізувати вплив загальнолюдських цінностей на сучасний світ, розглянути їх класифікацію, визначити ціннісні орієнтації особистості. **Об'єкт** - загальнолюдські цінності й ціннісні орієнтації сучасного світу.

Предмет - універсальні цінності та особливості цінностей у сучасному світі.

Дослідженість проблеми - саме в наш час цю проблему почали активно досліджувати філософи сучасності. Найвидатніші філософи, які досліджували цю проблему є Сократ, Платон, В. Барішков, А. Здравомислов, М. Каган, О. Титаренко, В. Ядов.

Цінності - відносно стабільне, соціально визначене і вибіркоче ставлення людини до цілих речей і духовних суспільних благ. «Цінність» написав В.П. Тугарінов є те, що люди повинні задовольняти свої потреби та інтереси, а також норми, цілі, ідеї та мотивації та ідеали. По суті, все різноманіття предметів людської діяльності, суспільних відносин і включених до їхнього кола природних явищ може виступати в якості цінностей як об'єктів ціннісних відносин, може оцінюватися в дихотомії добра і зла, істини та омані, краси і неподобства, допустимого або забороненого, справедливого і несправедливого. Цінності виступають також як форми суспільної свідомості (справедливість і несправедливість), які не лише відтворюють явища, але й дають їм оцінку, схвалюють чи засуджують, вимагають їх здійснення чи усунення і в силу цього є нормативними за своїм характером. Проблема цінностей має давню історію, але й до сьогодні є надзвичайно актуальною. Термін «аксіологія» (наука про цінності) увів у науковий обіг на початку ХХ століття французький учений П. Лані. Першими з античних філософів питання цінностей, їхній розвиток й значущість розглядали представники «практичної філософії» Сократ, Платон. Так, Платон стверджував, що всі ідеї мають відношення до морального інтересу, до питання «Куди і навіщо?», що тільки ідея блага (цінності) надає речам істинності. Будь-яке пізнання природи розглядалось як засіб пізнання остаточного сенсу й цінності світу. Вчений убачав ідею блага (цінності) як завершення світу ідей - Істини, Краси, Справедливості, як конструктивний принцип буття, що організує всі його форми й рівні.[3; 256] Проблема цінностей розроблялася у різних галузях наук: філософії, педагогіці, психології, соціології, культурології, етнології, етиці й естетиці та ін. Так, у філософії структуру цінностей вивчали В. Барішков, А. Здравомислов, М. Каган, О. Титаренко, В. Ядов, їхню ієрархічність розробляли С. Бубнова, І. Дубов, М. Лапін; механізм формування розкрили Л. Архангельський, В. Водзинська, В. Паншурін. В. Тугарінов, О. Дробницький, Л. Столович, А. Гусейнов. Значну увагу проблемі цінностей і кризовості сучасного суспільства приділяють також і соціологи: В. Бех, Л. Бляхман, А. Вардомацький, С. Головаха, А. Здравомислов, О. Шкаратан, А. Ручка. 557 Питаннями розробки методології вивчення цінностей особистості опікуються такі психологи, як: В. Знаков, О. Капцов, В. Карандашев, Т. Корнілова, О. Старовойтенко. Найбільш аргументованим, поширеним і прийнятним є твердження, згідно з яким цінності є предметом потреб та інтересів людини. Цими предметами виступають речі, явища чи ідеї, думки. Залежно від цього виділяють дві групи цінностей: - матеріальні - це знаряддя і засоби праці, предмети і речі безпосереднього споживання; - духовні - це ідеї, теорії, думки: політичні, правові, моральні, естетичні, філософські, релігійні, екологічні тощо. Залежно від ціннісного ставлення людини до світу цінності визначаються як «предметні» та «суб'єктні». «Предметними» цінностями виступає все розмаїття предметів людської діяльності, суспільних відносин та включених до їх кола природних явищ як об'єктів ціннісного відношення. Вони оцінюються в плані добра і зла, істини чи хибності, краси чи потворності, допустимого чи забороненого, справедливого чи несправедливого тощо. «Суб'єктні» цінності - способи та критерії, на основі яких проводяться самі процедури оцінки відповідних явищ, закріплюються в суспільній свідомості і культурі, виступаючи орієнтирами діяльності людини. Це - настанови й оцінки, вимоги й заборони, цілі та проекти, які відображаються у формі нормативних настанов. Велику увагу проблемі цінностей приділяють і соціологи, які розглядають соціальні цінності як носіїв основних рис життєдіяльності конкретного соціуму. Неоднорідність соціальної структури суспільства призводить до існування в ньому різних цінностей, іноді й протилежних, суперечливих. [1с: 56-57] Проблема загальнолюдських цінностей постає як одна із центральних і в соціологічних дослідженнях. Н. Загорська розглядає ієрархію цінностей як сукупність загальнолюдських моральних норм і цінностей, що забезпечують нормальне людське співіснування. Це, по-перше, моральні норми і глобальні цінності, які мають загальнометодичний характер (життя, мир, щастя, свобода, краса, справедливість, відповідальність і т. д.), і, подруге, власне моральні норми (любов, доброзичливість, толерантність, повага і т. п.). Повнота реалізації названих цінностей за посередництвом різноманітних їх вираження в людському співіснуванні зумовлює, на думку Н. С. Загорської, рівень цього співіснування на «ґрунті загальнолюдських норм совісті і розуму».[4, с.87] Таким чином, на основі аналізу існуючих у сучасній філософії точок зору на трактування суті загальнолюдських цінностей можна розглядати їх як світоглядні ідеали, моральні норми, що відображають та інтегрують духовний досвід людства, сприяють вирішенню головних проблем сучасності, відкривають можливість діалогу між народами. Загальнолюдські цінності, на думку Ю. Шрейдера, мають духовні джерела, тому їхній зміст усвідомлюється інтуїтивно, і його не завжди можна виразити раціонально. Багато в чому вони співвідносять з моральним законом, який «притаманний лише людській природі і який не розповсюджується на тварин, рослини чи неорганічні тіла - такий закон людина може порушити за власним вибором». Цей закон не дає однозначних правил, як слід чинити в певній конкретній ситуації, але передбачає наявність у людини здатності здійснювати особисті вчинки, побудовані на свободі вибору. Аналіз філософської та соціологічної літератури дозволяє виділити такі типи загальнолюдських цінностей:

- цінності вітальні, пов'язані з ідеалами здорового способу
- життя, фізичного і духовного здоров'я, ідеального способу життя;